

La Défense - plán obnovy ako pokus o znovuzískanie primátu (II.)

Author: SF / Juraj Pokorný | Published: 09.09.2008

Mrakodrapy v La Défense fungujú od svojho vzniku ako prevažne administratívne sídla bánk či veľkých nadnárodných spoločností, napríklad IBM, Elf alebo Esso. Medzi jej „nestorov“ presahujúcich výšku 100 metrov možno zaradiť AXA (1974, predtým združenie parížskych poisťovní UAP) alebo La Grande Arche (1989) - nápad dánskeho architekta Johana Otto von Spreckelsen v tvare šesťhranu s výškou 110 metrov a váhou 300 000 ton. Nechýba tu ani obchodné centrum Les Quatre-Temps (1981) odrážajúce architektonický a životný štýl konca 20. storočia alebo hotel zo siete Hilton Paris.

Nová generácia superveží

Impozantná štvrť, ktorá dostala svoj názov podľa sochy symbolizujúcej obranu Paríža pred pruským obliehaním (1870), sa má zmeniť na nepoznanie. Realizácia plánu obnovy z roku 2006 obohatí priestor západnej časti Île-de-France o približne 15 nových veží, pričom niektoré z nich nadobudnú priam futuristicky bizarné tvary. Najstarším a časom poznačeným budovám zároveň umožní pomocou operácie demolácia-rekonštrukcia zvýšiť kapacitu kancelárskych plôch.

Medzinárodný architektonický konkurz na postavenie vzorovej - pilotnej veže má priviesť na svet dielo charakteristické v prvom rade architektonickou odvahou a inovatívnym konceptom, nie však nevyhnutne výškou. Prvá z generácie superveží, ktorá využije všetky techniky trvalého rozvoja, sa musí stať symbolom obnovy, čiže ďalšej etapy vývoja La Défense práve tak, ako svojho času CNIT alebo La Grande Arche.

Tohtoročné vypísanie medzinárodného tendra na výstavbu veže Tour Signal znamená jeden z prvých krokov k naplneniu tohto zámeru. Kandidáti sa najprv popasovali so zadáním, aby mrakodrap reflektoval inovatívny smer strategickej štúdie a do strnulého jazyka štvrte poplatného dobe, v ktorej vznikol, vniesol nové avantgardné prvky. V ďalšej fáze - 27. mája 2008, po prezentácii na veľtrhu MIPI 2008 - vyhlásila porota meno konečného víťaza spomedzi piatich finalistov. Tour Signal so 140 000 m² a 301 m výšky (71 poschodí), ktorá bude mixom administratívy, obchodu, hotela i bývania, sa postaví do roku 2015 podľa návrhu skupiny v zložení Jean Nouvel (architekt) a Medea / Layetana (španielski investori). Náklady na jej realizáciu pohlta 600 miliónov €.

Jedným z najvyšších mrakodrapov presahujúcich 300-metrovú hranicu bude aj futuristická Tour Generali, ktorej otcami sú francúzski architekti Denis Valode a Jean Pistre. Prináša projekt 318 metrov vysokej veže, ktorú do roku 2011 postavia za 500 miliónov € na mieste doterajšej CB19 IRIS, hneď vedľa veže GAN. Tento administratívny kolos s 90 000 m² pre 6 000 osôb bude prvou ekologickou stavbou v La Défense - jej špecifikum spočíva v efektívnom využití veternej i solárnej energie, čím sa stane vzorom z hľadiska energetickej spotreby. „Budeme schopní uskladniť čerstvý nočný vzduch a znovu ho využiť na

osvieženie kancelárií cez deň. Svetlá sa zažnú a zhasnú automaticky, v závislosti od prítomnosti osôb,“ vyzdvihuje Valode svoje dielo. Nič nezostane opomenuté. Recyklovaná dažďová voda poslúži na zavlažovanie vnútorných zelených zón, fotopanely na zber tepla dodajú kanceláriám teplú vodu a veterné turbíny v centrálnej časti budovy vyrobia elektriku pre inštalované zariadenia. V porovnaní s doterajšími vežami umožní Tour Generali znížiť ročne emisiu CO₂ vyvrhnutého do atmosféry o 3 500 ton, čo je až o 70 percent. Oproti tradičným výškovým budovám je silueta Tour Generali signálom nového trendu v La Défense.

Panorámu obchodného centra čoskoro obohatí aj ďalší mrakodrap nazvaný Tour Phare (v preklade Maják), ktorého autorom je Američan Thom Mayne zastupovaný agentúrou Morphosis. Prírastok by mal ponúknuť 130 000 m² plochy a dosiahnuť výšku 300 metrov, čím sa zaradí medzi najvyššie veže tejto štvrte (na porovnanie: Eiffelovka 325, Montparnasse 210 a Total 187 m). Náklady na realizáciu projektu, ktorá prebehne medzi rokmi 2008 až 2012, sa šplhajú až do 900 miliónov €. Zvláštnosťou nového mrakodrapu bude niekoľko veterných turbín na jeho vrchole, ktoré dodajú budove nevyhnutnú časť elektrickej energie. Dvojvrstvová fasáda zároveň umožní lepšie vetranie, a tým aj zníženie energetickej spotreby. Je to zároveň jediný projekt, ktorý bude mať so železničnou stanicou podzemné prepojenie cez budovu CNIT. Autor chcel prekročiť utilitárny rámec administratívnej výškovej budovy a súčasne ponúknuť verejnosti „záhadu“. Veža mení v závislosti od zvoleného uhla pohľadu profil: organická, plochá či hybridná štruktúra zo skla a ocele

prispôsobuje svoju siluetu prostrediu, ktoré ju obklopuje.

Azda najvýraznejšia prestavba čaká Tour AXA (CB31) - hviezdu uvítacej scenérie pri príchode z Paríža. Premena klasického hranola na dynamickú spektakulárnu stavbu so špirálovitým vrcholkom a novátorskou architektúrou predznamenáva novú víziu budúcnosti La Défense. Americký architektonický ateliér KPF (Kohn Pedersen Fox Associates) spojil špičkové technológie s architektúrou dodržiavajúcou ekologické kritériá HQE. Požiadavka na environmentálnu kvalitu budov a ich harmonický vzťah k bezprostrednému okoliu sa bude aplikovať aj na ďalšie stavby novej generácie v La Défense (230-metrová CB21 alebo 166-metrová Tour Carpe Diem). Obnova, ktorá odštartovala v marci 2007 a završená by mala byť koncom roka 2010, zahŕňa popri vnútornej rekonštrukcii a externých úpravách aj zvýšenie veže z pôvodných 159 na 225 m.

Stavebný ruch sa nezastaví

Ďalší vývoj nie je len otázkou prestíže, ale predovšetkým bezpečnosti. Závažné technické nedostatky, ako aj stav kritickej opotrebovanosti si vynútili práve prebiehajúcu rekonštrukciu najstarších vežiakov - Initiale (Nobel), CB16 (EDF), PB12 (Crédit Lyonnais), CBX, Palatin II, III a Défense Plaza. 220-metrová Tour Aire nahradí do roku 2013 doterajšiu vežu Aurora, tak ako budovy Damiers d'Anjou et de Bretagne a Scor ustúpia o rok neskôr fascinujúcej dvojveži Tour Hermitage (309 m) a Tour Foster (297 m) - obidve od architekta

Jacquesa Ferriera. Aj Centrum CNIT (1958) si po 50 rokoch pýta svoje. Majiteľ sa rozhodol pôvodnú budovu vynoviť, aby získala nový elán a živší výzor, a rozšíriť ju o nové schodiská a priechody, aby sa do nej dalo vstupovať z rôznych miest a preniklo sem viac svetla. Obchodné centrum Les Quatre Temps môže byť alternatívnym vzorom námestí, ktoré nie sú jednoduchými replikami tradičného mesta. Jeho rekonštrukcia, ktorá by mala doznať svojho finále už tento rok, prinesie prítlačlivejší interiér aj exteriér. Okrem toho čakajú na svoju renováciu ďalšie veže - Anjou a Athéna.

Stavbu, ktorá popri iných výrazne zmení vzhľad obchodnej štvrte, predstavuje administratívna budova T1 (185 m) ateliéru Valode & Pistre architectes. Po dokončení dominanty, ktorá sa výškou tesne priblíži k vyše 20-ročnému mrakodrapu ropnej spoločnosti Tour Total, sa stavebný rozmach na La Défense nezastaví. 65 400 m² ponúkajúca Tour Majunga (235 m) by mala do roku 2011 povstať hneď za Tour Ariane. Nový Hotel Méridien s výškou 80 m, 23 poschodiami a 330 izbami ponese len pár krokov od Seiny moderný minimalistický nádych v duchu koncepcie art-tech. Reštaurácia na najvyššom poschodí ponúkne panoramatický výhľad na historickú os Víťazného oblúka. Hotel sa inšpiroval architektúrou Tour Granite pre Société Générale od Christiana De Portzamparca, najmä jej tvarom plávajúcej sa lode. Ďalšia veža, tentoraz nesúca meno svojho architekta - Jean-Michel Wilmotte bude pri pohľade z Place d'Étoile nielen svojou výškou (284 m), ale najmä unikátnym tvarom - tri piliere „šplhajúce sa do neba“ okolo jedného uzla - dominovať ľavej časti štvrte.

Napriek veľkej osi, ktorá prechádza stredom centrálnej dlažby, predstavujú verejné priestranstvá v La Défense diskontinuitný priestor. Na rozdiel od veľkej esplanády sú nešpecifické a neidentické. Len zriedkavo bývajú navštevované mimo úradných hodín - obchodné pohyby tu vtedy už neprebiehajú. Ateliér Serero Architectes, ktorý sa na jar 2008 zviditeľnil projektom rozšírenia úžitkovej plochy najvyššieho poschodia Eiffelovej veže z 250 na 580 m², vyšiel víťazne aj z vlašskej medzinárodnej súťaže na

prestavbu a oživenie 6 hektárov verejných plôch v La Défense 2. Objem prác, ktorých investorom je EPAD, sa odhaduje na 70 miliónov € bez DPH.

Keďže štvrtou prejde denne 400 000 ľudí, jej prestavba sa nevyhne ani dopravnej a pešej infraštruktúry. Predovšetkým bude nevyhnutné predĺžiť linku E rýchlovlaku RER. Zámer zrušiť funkciu okružnej komunikácie, ktorá je od roku 1971 neurotizujúcou bariérou medzi La Défense a okolitými štvrtami, a urobiť z nej bulvár prístupný chodcom, cyklistom, autám i verejnej doprave patrí k prioritám obnovy štvrte.

Napriek svojej úctyhodnej výške zostanú však nové mrakodrapy v La Défense d'aleko pozadu za momentálne platným svetovým rekordom taiwanskej Tower Taipei 101 (508 m), práve začatou Tower Freedom (541 m) v newyorskom World Trade Center alebo dubajskou Burj Dubai (700 m), ktorá by sa mala dokončiť už v tomto roku a zaujať tak absolútne prvenstvo na svete. Keďže mrakodrapový turnaj sa zatiaľ nikto nechystá odpískať, otázka znie - dokedy.

Obrázky - EPAD, Defense-92.fr

1, 2 - Budúca panoráma La Défense

3 - Tour Signal

4 - Tour Generali

5 - Tour Phare

6 - Tour Axa

7 - Tour CB21

8 - Tour Aire

9 - Tour Majunga

10 - Tour Jean-Michel Wilmotte

09.09.2008 09:54, SF / Juraj Pokorný